

Συμβολισμοί ανθών και ανθέων.

Ηλίας Λιαμής, Σύμβουλος Ενότητας Πολιτισμού.

Η βαθιά πνευματικότητα και η συναισθηματική φόρτιση των ημερών της Μεγάλης Εβδομάδος αλλά και της Διακαινησίμου, σε συνδυασμό με την ανθοφορία της Άνοιξης, καθιστά άνθη και ανθούς αισθητικούς πρωταγωνιστές των ημερών.

Ο στολισμός ιερών αντικειμένων με άνθη αλλά και η σχέση τους με ιεροτελεστίες αποτελούν πάγια πρακτική της προκλασικής, κλασικής και ρωμαϊκής αρχαιότητας. Ο στολισμός ιερών αντικειμένων, όπως των αγαλμάτων θεών και ημίθεων, ακόμη και βωμών, συνεχίστηκε κατά την βυζαντινή εποχή με τον στολισμό των χριστιανικών πλέον αντικειμένων και προσκυνημάτων. Κοινό υπόβαθρο αποτελεί η πεποίθηση πως το κάλλος και η θαλερότητα των ανθών, αφενός αρμόζει στο θείο και αφετέρου αποτελεί καλό οiwνό για την οικογένεια και τα μέλη της.

Στη βάση αυτή, η Ορθόδοξη Εκκλησία στολίζει με λουλούδια τις εικόνες των Αγίων που εορτάζουν, τα Ιερά λείψανα, τον Επιτάφιο της Μεγάλης Παρασκευής, μοιράζει βάγια την Κυριακή των Βαΐων και νεραντζόφυλλα το πρωί του Μεγάλου Σαββάτου, κατά το «Ανάστα ο Θεός». Επίσης, στολίζει με κλαδιά φοινικιάς και μυρσίνης τις πόρτες και τα

παράθυρα των ναών και παρεκκλησιών που πανηγυρίζουν. Μετά την ύψωση του Τιμίου Σταυρού, ο Σταύρος περιφέρεται και εκτίθεται ανθοστολισμένος καθώς και η εικόνα της Παναγίας κατά τους Χαιρετισμούς.

Η λαογραφία έχει εντοπίσει το λατρευτικό υπόβαθρο ανθέων και ανθών, οι οποίοι, προσφερόμενοι στον ναό, αποκτούν νέο λατρευτικό περιεχόμενο και αφιερώνονται. Διά της αφιερώσεως αυτής αποκτούν κάτι από την υπερφυσική και θαυμαστή ουσία του θείου την οποία κατόπιν θεωρείται ότι μπορούν μέσω συγκεκριμένων τελετουργιών να μεταδώσουν και στους ανθρώπους. Μια ανθοστόλιστη εικόνα ή ακόμα και ο Επιτάφιος, «πνιγμένος» στα λουλούδια, καθίσταται, χωρίς άλλη λεκτική εξήγηση, κέντρο της ακολουθίας, ενώ τα άνθη αυτά αποτελούν για τους πιστούς πηγή ευλογίας. Γι' αυτό και τα αποξηραμένα άνθη από παρόμοια προσκυνήματα υπήρχαν συχνά στα οικιακά κέντρα λατρείας όπως τα οικιακά προσκυνητάρια, ώστε να προσφέρουν την υπερφυσική προστασία τους στα μέλη της οικογένειας και μάλιστα σε κρίσιμες στιγμές.

Άνθη και ανθοί όμως υπεισέρχονται και στις διαπροσωπικές σχέσεις, μεταφέροντας μηνύματα και αποκωδικοποιώντας συναισθήματα. Διάφοροι πολιτισμοί και παραδόσεις αποδίδουν συμβολισμούς και κρυμμένα νοήματα στα περισσότερα λουλούδια και φυτά. Αν και οι περισσότεροι συμβολισμοί δεν είναι πλέον κατανοητοί από τους πληθυσμούς, ορισμένοι έχουν επιβιώσει. Μυθολογίες, λαογραφίες, τραγούδια των αρχαίων Ελλήνων, Ρωμαίων, Αιγυπτίων και Κινέζων καθώς και τα έργα του Σαίξπηρ είναι γεμάτα με τον συμβολισμό λουλουδιών και φυτών. Σχεδόν κάθε συναίσθημα που μπορεί να φανταστεί κανείς μπορεί να εκφραστεί με λουλούδια. Ας δούμε ενδεικτικά δύο παραδείγματα:

Το Κρίνο είναι μία μεγάλη κατηγορία ιδιαίτερα όμορφων αγριολούλουδων με παγκόσμια εξάπλωση. Σχεδόν κάθε περιοχή, από την Κορέα έως την Σιβηρία, έχει να παρουσιάσει την δική της ποικιλία. **Στην Ελλάδα υπάρχουν πέντε είδη κρίνων**, τα περισσότερα στη Βόρεια Ελλάδα. Από τα γνωστότερα είδη κρίνου είναι το **Λείριον το πάλλευκο** - *VLilium candidum* που είναι περισσότερο γνωστό ως **“κρινάκι της Παναγίας** με ύψος μέχρι ένα μέτρο, κατάλευκος και αρωματικός.

Ο λευκός κρίνος (*Lilium candidum*) υπήρξε θρησκευτικό σύμβολο τουλάχιστο 1600 χρόνια πριν τη γέννηση του Χριστού. Χρονολογείται ήδη από το 1580 π.Χ., όταν οι εικόνες των κρίνων ανακαλύφθηκαν σε μια βίβλα στην Κρήτη. Είχε μεγάλο ρόλο στη **μυθολογία**. Το όνομα του προέρχεται από την ελληνική λέξη «**leiron**». Ο κρίνος λατρευόταν από τους Έλληνες και πίστευαν ότι φυτρώνει από το γάλα της Ήρας, την βασίλισσα των θεών.

Στην αρχαία Ελλάδα ο λευκός κρίνος ήταν το σύμβολο της θεϊκής δημιουργίας και της επιθυμίας του ανθρώπου προς την τελειότητα. Η συμμετρία και η αρμονία του ενέπνευσε πολλούς αρχαίους καλλιτέχνες. Στην τοιχογραφία της Άνοιξης που βρέθηκε στη Θήρα μπορεί κανείς να θαυμάσει την αναπαράσταση αυτού του φυτού.

Κατά την αρχαία Ελλάδα αλλά και τη Ρωμαϊκή εποχή, για να ευχηθούν στις νύφες βίον ανθόσπαρτον και καλούς απογόνους, πρόσφεραν στεφάνια με Λίλιουμ. Γι' αυτό επιλέγονται πολύ συχνά για γαμήλιο στολισμό. Χάρη στο γλυκό άρωμά του κρίνου, προσφέροντας ένα μπουκέτο Οριεντάλ Λίλιουμ δηλώνουμε ξεκάθαρα την αγάπη μας προς το πρόσωπο που τα προσφέρουμε, ενώ, χάρη στην ήρεμη και γαλήνια εμφάνισή τους, τα λουλούδια αυτά εκφράζουν και συναισθήματα απώλειας ή πένθους.

Τα κρίνα, πρώτα άνθη της Άνοιξης, υποδηλώνουν ένα νέο ξεκίνημα, την αρχή για μια νέα προσπάθεια. Για το λόγο αυτό, η γιορτή του Ευαγγελισμού είναι τοποθετημένη στην αρχή της Άνοιξης, αμέσως μετά την εαρινή ισημερία, για να σηματοδοτήσει το νέο ξεκίνημα του κύκλου της ζωής. Τον κρίνο, σύμβολο της άμωμης σύλληψης, προσφέρει ο Αρχάγγελος Γαβριήλ στη Παρθένο Μαρία, ως σύμβολο αγνότητας και αθωότητας.

Η σύνδεση του λευκού κρίνου με την Παναγία έγινε καθώς οι βοτανολόγοι τοποθετούν την καταγωγή του άνθους στη βόρεια Παλαιστίνη. Εκεί, αρχικά, εντοπίζεται άγριο και αυτοφυές και στη συνέχεια μεταφέρεται στην Ευρώπη από φοίνικες έμπορους και καλλιεργείται σε ειδικό περιβάλλον. Στην Ευρώπη, οι πρώτοι χριστιανοί αγιογράφοι και ζωγράφοι ζωγράφιζαν πάντα την Παναγία με έναν κρίνο, που ονομάστηκε στη συνέχεια **Madonna lily**.

Ολόκληρο το φυτό είναι ένα συνθετικό σύμβολο. **Ο ευθυτενής κορμός του, υποδηλώνει τον θεϊκό νου, τα κρεμαστά φύλλα του την ταπεινότητα, το άρωμα του τη θεότητα και η λευκότητα του την πάναγνη καθαρότητα.**

Ο Δάντης τον αποκαλεί «**κρίνο της πίστης**». Για τους ανατολικούς λαούς επίσης, είναι το άνθος που συμβολίζει την πίστη στον Θεό.

Στη τέχνη, ο κρίνος, από τις τοιχογραφίες του ανακτόρου της Κνωσού μέχρι τις σημερινές αγιογραφίες, αναπαριστά την **αγνότητα και τη γονιμότητα**.

Στην Αλχημεία, το σχήμα του κρίνου, όμοιο με κύπελλο, συμβολίζει τη **θηλυκή όψη της ζωής** που είναι έτοιμη να δεχθεί το ποτό της ζωής.

Ευρύ συμβολισμό έχει και η αμυγδαλιά. Το **κλαδί της αμυγδαλιάς** χαρίζει ομορφιά, χαρούμενη διάθεση, καλή υγεία και κατά συνέπεια αρμονία. Είναι το καταλληλότερο για να διακοσμήσει το χώρο μας στην αρχή της Άνοιξης, καθώς αποτελεί την πρώτη ένδειξη νίκης της ζωής μετά από τον βαρύ χειμώνα.

Τα άνθη της αμυγδαλιάς ακτινοβολούν **θετικότητα, καθαρότητα, αγνότητα και ομορφιά**. Τα λευκά άνθη δημιουργούν διαύγεια και τα ροζ άνθη τρυφερότητα και αγνά αισθήματα.

Οι Βυζαντινοί την ονόμαζαν **Θάσια, ο Κάτων και ο Πλίνιος την αναφέρουν ως Καρύα η ελληνική**. Τα άνθη της αμυγδαλιάς, τα πρώτα λουλούδια του έτους, ανοίγουν ένα νέο κύκλο στην αέναη διαδικασία της επαναγέννησης της φύσης. Η αμυγδαλιά βιάζεται ν' ανθίσει, όπως η νέα και ο νέος βιάζονται ν' αγαπηθούν.

♦ Στην **Κινέζικη παράδοση** η αμυγδαλιά συμβολίζει τη θηλυκή ομορφιά, την ψυχική δύναμη στη θλίψη και την τρυφερότητα.

♦ Στην **ιρανική παράδοση** είναι το Δέντρο του Ουρανού.

♦ Στο χριστιανικό συμβολισμό υποδηλώνει τη θεία εύνοια και επιδοκιμασία.

♦ Σε μερικά κείμενα, όπως ο εκκλησιαστής στην Παλαιά Διαθήκη, συναντάμε τα λευκά άνθη της, να συμβολίζουν τα ασημένια μαλλιά της γεροντικής ηλικίας.

♦ Κατά την **εβραϊκή μυθολογία** τα μπαστούνια του Μωυσή και του Ααρών ήταν από ξύλο αμυγδαλιάς και τα άνθη της αμυγδαλιάς ενέπνευσαν τους Ισραηλίτες να σχεδιάσουν την **επτάφωτη λυχνία**, ένα παραδοσιακό εβραϊκό σύμβολο.

Πηγή : <https://www.pemptousia.gr/>